

■ хроніка та інформація

19. Музейний простір України

(<http://prostir.museum>) –
139 балів (57 голосів)

20. Давня Луганщина: територія без корупції

(<http://arch.lg.ua>) – 92 бала (42 голоса)

21.* Пам'ять — колиска долі

(<http://spadok.org>) – 14 балів (4 голоси)

22.* Подорожі А. і Б.

(<http://podoroziaib.org.ua>) – 8 балів (2 голоса)

23.* Мислене дерево

(<http://www.myslenedrevo.com.ua>) –
6 балів (2 голоса)

24.* Національний заповідник "Софія Київська"

(<http://www.nzsk.org.ua>) – 5 балів (1 голос)

25.* Великий Бичків

(<http://www.bychkiv.com.ua>) –
5 балів (1 голос)

26.* Національний природний парк "Подільські Товтри"

(<http://www.tovtry.km.ua>) –
3 бали (1 голос)

27.* Замок "Паланок"

(<http://www.zamokpalanok.mk.uz.ua>) –
3 бали (1 голос)

28.* Енциклопедія пам'яток

(<http://encyclosights.com>) –
2 бала (2 голоса)

29.* Фестиваль "Отроків"

(<http://www.otrokiv.org>) –
2 бала (2 голоса)

* – ці номінанти були відсутні у стартовій таблиці голосування

Всього проголосували 942 відвідувача.

Голосування проходило з 16 листопада до 27 грудня 2009 року.

Розмова з Ольгою Бердник — членкинею Національної спілки майстрів народного мистецтва України, автором пам'ятних призів переможцям конкурсу "Відлуння віків - 2009"

"Те, що знаєш і любиш, переходить через твою душу і потім втілюється"

– Ольго Миколаївно, щоразу, коли заходить розмова про Ваші роботи, виникає порівняння з сюжетами Марії Примаченко. Ви й самі неодноразово казали, що це був чи не найсильніший для Вас творчий стимул. Та чи не втомлює отаке безкінечне порівнювання? Чи не гальмує воно Вашу власну індивідуальність?

– Я вже, мабуть, більше десяти років не відтворюю образи Марії Примаченко. Починала я, дійсно, з цього: біля двох десятиліть тому мене вразив її світ, і займатися керамікою я почала саме з її робіт. Коли побачила ці образи на папері, захотілося зробити їх в об'ємі — це були такі маленькі "звірі Марії Примаченко", всім вони страшенно подобалися, всі хотіли їх мати, і робила я їх довго. Однак поступово відірвалася і почала створювати свій власний світ.

– Тобто, цей імідж поступово відходить в минуле?

– Відходить. Він уже відіграв свою величезну роль у моїй долі і моїй творчості. Я давно вже не роблю таких робіт і навіть вважаю, що не вправі їх зараз тиражувати. Я з них починала, але коли зайнялася керамікою серйозно, мені стало важко відтворювати ці образи. Я не знаю, чим це пояснити, але мені дуже складно зараз творити "за Примаченко".

– Може, тому що це своєрідна праця "на замовлення"? Нехай, не зовнішнє, нехай, внутрішнє, але замовлення. Ви обмежені певними рамками класичного образу відомого майстра. А Вам, мабуть, тепер цікавіше робити своє.

– І цікавіше, і легше. Мої образи виникають спонтанно, я не задаю їх собі.

– Дуже цікаві назви Ваших робіт. Вони не просто фіксують зображувану натуру, а подають цілі сюжети, нерідко дуже динамічні. Скажімо, "Літній день з рудим песиком" — зі шматочка розписаної глини постає ціла історія, справжнє оповідання.

– А так дуже цікаво робити.

– Отже, це вже усталена манера?

– Так, тому що мені це цікаво. Я відірвалася від Марії Примаченко — велетенського світу абсолютно геніальної людини — лише тому, що цей світ інший. А я вже існую в новому світі, у своєму. Я створюю якісно інші серії робіт. Скажімо, є у мене серія "Городні звірі", де образи звичайних городніх рослин стають одухотвореними, ніби зооморфними такими...

– І жодного буквально натуралістичного. Кожен Ваш гарбуз, кожна Ваша корівка є нагромадженням якихось додаткових смислів і значень.

– Так. Тут багато чого йде інтуїтивного. І, крім того, я дещо ж знаю про нашу культуру, люблю і вивчаю її. А те, що знаєш і любиш, переходить через твою душу, через очі, руки і потім втілюється. А як же без цього? Я ж не викреслю цього багажу зі своєї свідомості.

– Багато років Ви віддали педагогічній діяльності, працювали з учнями Черкаського художньо-технічного коледжу. Ви й досі викладаєте?

– Ні, я вже п'ять років, як завершила педагогічну кар'єру.

– І зараз працюєте тільки творчо?

– Тільки творчо, але й те, що я зараз роблю, теж свого роду педагогіка. Лише на іншому рівні.

– В цьому сумнівів немає. Але формально Ви працюєте вдома?

– Працюю вдома.

– Але ж, окрім суто творчого боку справи, існують ще й технічні і технологічні труднощі, неминучі для будь-якого кераміста. Роботи потрібно десь сушити, обпалювати... І все це у звичайній міській квартирі?

– Площа моєї квартири дозволяє це робити, моя майстерня вдома, і всі необхідні умови є. Я подумала, що це значно вигідніше, ніж десь приміщення наймати. Сюди й люди до мене приходять, тут і обпал, і розпис, і спілкування. І мої рідні мені допомагають у цьому, жодних заперечень з боку чоловіка й доньки не було ніколи.

Все ж заняття мистецтвом — це не зовсім виробництво. У мене немає "поток": за місяць я можу зробити, скажімо, робіт двадцять.

– І, практично, не повторюєтеся?

– Практично, ні. Хоча, коли є якась потреба, можу повторити...

– Але вона буде не "дзеркальна"?

– Ні, абсолютно не "дзеркальна". Кольори, деталі якісь, елементи розпису обов'язково будуть іншими.

– Не можу не поцікавитися: всі три роботи, які Ви передали для конкурсу "Відлуння віків", зображують птахів. Це випадковість?

– З переданих для конкурсу робіт дві зображують танцюристів на весіллі — "Українська красуня" і "Журавочка танцює". Це персонажі великої серії під загальною назвою "Пташине весілля". Серія постійно змінюється, поповнюється новими персонажами. Вони навіть композиційно, якщо Ви помітили, об'єднані в таку пару. А третя робота зображає морську (навіть — заморську!) птаху, досить фантазійну...

– Жар-птиця.

– Синій птах такий. Може, гість на цьому весіллі... Вона більш така показна і могла б бути нагородою Вашому найпершому переможцю.

– Цікаво, а є у Вас учні, послідовники?

– Серед дітей, з якими я займалася, таких послідовників немає. Я думаю, і бути їх не може, бо кожен у мистецтві йде своїм шляхом. Бути послідовником – невдячна річ: от я була послідовником Марії Примаченко і врешті-решт відірвалася і відчула себе самодостатньою.

– Ваші ж технології самі по собі не унікальні?

– Ні, звичайно. У техніці виконання секретів жодних немає. Ліплення, кераміка, розпис темперними фарбами.

– Головне тут авторський момент, авторська жилка в сюжеті.

– Як я бачу світ і втілюю його в своїх образах – так кожна людина по-своєму бачить. Відтворити точнісінько так їх не зможе ніхто. Навіть моя дитина.

– Але тим не менш, бодай найзагальніші аналоги Вашій творчій манері є у сучасному українському мистецтві?

– Я не мистецтвознавець, з мистецтвознавчого боку роботи свої не аналізувала, і ніхто їх ще не аналізував. Але відчуваю я це так: свого часу я починала з народної іграшки, і форма, яку я зараз втілюю, йде саме звідти. А от розпис (до якого я дедалі більше тяжію), вже тільки мій, складний і стає все складнішим і складнішим. Можуть бути якісь асоціації з Примаченко, з Собачкою-Шостак, але це вже моє, власне.

Назвати народною іграшкою мої роботи не можна ніяк. Це іграшка авторська, але побудована на якихось традиціях народної керамічної пластики і народного розпису. Роблю я так несвідомо, не за теоретичними схемами.

– У Вас вже було сім персональних виставок, Ви учасник різноманітних мистецьких заходів, а чи є Ваші твори у постійних експозиціях? У музеях, передусім?

– У черкаських музеях є мої роботи. І Музей народної архітектури і побуту України закупив одну колекцію.

– А спеціалізованих музеїв іграшки у нас немає?

– Справжнього музею іграшки у нас поки немає. Коли буде, тоді, можливо, й роботи мої там будуть. Поки лише на Кловському узвозі в Києві діє невеличкий експериментальний музей.

– У 2002-му році в інтерв'ю "Дзеркалу тижня" (яке, власне, і відкрило Вас для широкого

кола шанувальників) Ви говорили, що робіт своїх не підписуєте. А як зараз?

– Тепер підписую.

– Тоді ж Ви мріяли про каталог своїх робіт.

– Каталог у мене ще немає. Я зберігаю біля тисячі цифрових фото своїх іграшок і найближчим часом збираюся створити власний сайт, де все це буде у вільному доступі.

– Але ж Ваші роботи об'ємні, і жодна фотографія всю їхню красу не передасть. Наприклад, ось фантастичний синьо-синій бик з сяючими вогняними очима. Коли дивишся в ті очі, мимоволі випускаєш з поля зору казкового дракона, що розпластався на биковій спині.

– Це твір з серії "Стародавні загадки". Називається "Ревнув віл на сто гір, на тисячу городів". А відгадка – "Грім".

– В Українському товаристві охорони пам'яток зберігається одна з ранніх Ваших робіт. Така собі чарівна розписана корівка...

– ...яка зветься "Білий день".

– А чому "Білий день"?

– А тому, що вона також із серії "Стародавні загадки". Бик, корова – дуже сакральні для української культури, народного мистецтва образи. У мене була пара виробів на спільний сюжет: темний і світлий персонажі. Загадка ж звучить: "Чорна корова весь світ зборолала, білий віл всіх підвів". Відгадка – "Темна ніч і білий день". Саме тут Ви бачите втілення дня. Це одна з моїх ранніх робіт. Я вже дуже змінилася відтоді.

– Наша корівка, яка несподівано виявилася білим волон, нам дуже і дуже подобається. Ваші роботи, навіть цілком мінорні за задумом, неодмінно створюють відчуття святковості, милують око і піднімають настрій. Причому, навіть поєднання кричущих кольорів чомусь не викликає відторгнення. Як це Вам вдається?

– З кольором яскравим, тим більше, з поєднанням яскравих кольорів, працювати важче, ніж з монохромною гамою. А як це вдається... Яюсь відчувається, само собою виходить.

Загалом, нашому народному мистецтву такі яскраві фарби притаманні. Така насичена радісна гама. Візьміть хоча б ту саму Марію Примаченко...

Розмову вів Іван Дивний